

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Mannheimer ED 14

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 18.

Stockholm den 2 Maj 1912.

5:e årg

Prenumerationspris: 1/4 år.. kr. 4: 50 1/2 år.. kr. 2: 50 3/4 .. " 3: 50 1 .. " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgifvare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. Sthlm 1912, F. Englund's Boktr.	Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm: höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	--	---	---	--

Äktenskap eller arbetsförtjänst.

Sammanställningen eller — rättare sagt — det i rubriken här ofvan gjorda motsatsförhållandet torde för den, som ej följt med en del faser nutilldags i striden om kvinnans ställning, förefalla högst egendomligt. En ej initierad, och fördomslös, läsare bör helt enkelt finna det absurdt. Och dock är det den enkla sammanfattningen af en konflikt, i hvilken staten anser sig kunna försätta i dess tjänst arbetande kvinnor. En kvinnlig kontorsskrifvare vid statens järnvägar i Stockholm har i dagarna fått afslag på sin ansökan om att få kvarstå i tjänsten efter ett — med en kamrat vid järnvägen — ingånget giftermål. På ansökningen hade endast teknats beslutet: "Afslås", jämte underskrift.

Denna händelse sätter åter under debatt den egendomliga ställning myndigheter — staten — ta gentemot de försörjningsarbetande kvinnorna såsom gifta. Äktenskapsfrekvensens sjukande framhålles å ena sidan som icke blott beklaglig utan farlig för nationen, och man drar sig ej för att klandrande söka påföra kvinnorna skulden för i detta afseende ofördelaktiga siffror, å andra sidan stipuleras, eller vidhålles, bestämmelser, som icke blott kunna göra kvinnorna obenägna till äktenskap utan rent af i åtskilliga fall för dem omöjliggöra äktenskaps ingående.

Det ofvan nämnda fallet ställer i bjärt relief dessa inkonsekvenser, hvilka man åtminstone icke kan anse befordra statens påstådda eget intresse med afseende på äktenskapsfrekvensen.

Den kvinnliga kontorsskrifvare, om hvilken det är

fråga, hade innan hon inlämnade sin ansökan till järnvägsstyrelsen hört sig för hos sin närmaste förman liksom hos vederbörande föredragande i styrelsen samt fått ett uttalande om att de togo för gifvet, att det begärda tillståndet skulle komma att lämnas. Inom hela verket ansågs detta också allmänt som självklart. Lysning uttogs äfven af de båda kontrahenterna utan att svaret på ansökningen inväntats. Sedan det lyst första gången kom — afslaget. Som den kvinnliga partens inkomster äro fullt ut lika oumbärliga för de två personerna i fråga efter äktenskapets ingående, som de varit för henne ensam före detsamma, har nu lysningen måst inställas. Om giftermålet alls kan komma till stånd beror på om det klagomål, som hos k. m:t af den kvinnliga kontorsskrifvaren nu anförts mot järnvägsstyrelsens beslut, kommer att till hennes fördel afgöras.

Enligt järnvägsstyrelsens instruktion är det, om kvinnlig ordinarie tjänsteinnehafvare träder i gifte, styrelsen obetaget att bibehålla henne i extra tjänst, då sådant anses lämpligt. Den ordinarie tjänsten blir hon förlustig, äfven den extra kan, såsom här gjorts, berövas henne.

Hur saken kommer att utveckla sig vet man ännu ej. Stipulerandet, som beröfvar henne den ordinarie och kan beröfva henne den extra tjänsten, kvarstår. Konsekvensen har i detta direkta fall blifvit äktenskapets omöjliggörande. Huru rimmar detta med statens intresse af stigande och ej sjunkande äktenskapsfrekvens?

*

Tydiligen med anledning af ofvan relaterade fall har borgmästare Carl Lindhagen, hvilken ju förut i riksdagen upptagit frågan om de kvinnliga biträdenas i statens tjänst rätt att kvarstå i tjänsten efter ingånget äktenskap, i Andra kammaren framställt en interpellation till civilministern af följande lydelse:

"Kan det motes att nu gällande föreskrift om skyldighet för kvinnlig befattningshufvare vid järnvägarna, post och telegraf att i händelse af giftermål frånträda sin befattning, ävensom den godtyckliga tillämpningen af densamma skall inom den närmaste tiden utbytas mot ett tidsenligt stadgande samt mot garantier för en enhetlig och rättvis praxis i den mån en viss pröfningsrätt fortfarande medgifves vederbörande styrelse?"

Kammaren bordlade interpellationen.

Seminariernas lönefråga.

I föregående nummer af Dagny har fröken A. Sörensen i ett par artiklar redogjort för seminariekommitténs betänkande och framhållit de förbättringar förslaget innehåller i pedagogiskt och organisatoriskt hänseende. Kommitténs omsorg att "tillförsäkra seminarierna de bästa krafterna" har vid behandling af lönefrågan i dessa artiklar fått framstå som det väsentligaste, och detta har fått undanskymma rättvisans synpunkter.

Vid tillämpningen af den s. k. behofsprincipen har man i de egentliga löneskalorna såväl för seminarierna som för öfningsskolan utelämnat kvinnlig familjeförsörjare. Änka med försörjningsplikt mot minderåriga barn är väl i ännu högre grad än manlig familjeförsörjare i "behof" af högre lön för att bliwa "lika förmånligt ställd" som denne. Hon har utom sitt yrkesarbete äfven uppgiften att ensam uppfostra sina barn (blifvande statsmedlemmar lika väl som den manlige familjeförsörjarens) samt att som husmor sköta sitt hem. På henne hvilas således dubbel uppgift och dubbel arbetsbörda, och det är med underliga känslor man erfar, att man anser sig gjort nog för henne genom att tillerkänna henne 900 kr. för denna försörjningsplikt, d. v. s. att hon i högsta lönegraden kan komma upp till samma lönebelopp som ogift manlig lärare. Som argument för detta förslag anför kommittén, att endast i "fåtaliga fall kan kvinna i statens tjänst komma att anses" som familjeförsörjare. Så mycket lättare hade det varit att här låta mänsklig rättvisa råda. Nej, saken är den, att det tar tid innan gamla åskådningar bortfalla. Man har blifvit van vid, att kvinnorna inom alla arbetsområden stå på ett särskildt lägre löneplan, alla utan undantag, och det tar tid, innan man vill ändra sin åskådning härutinnan.

"Behofsprincipen" passar emellertid att använda för att få männens löneförmåner ökade. I sin motivering till löneförslaget framlägger kommittén alla skäl, som tala för en högre löneskala för familjeförsörjare och en lägre för ogift lärare, man eller kvinna, på ett synnerligt vältaligt sätt. Efter läsningen af denna på rättvisa grundade motivering är det en öfverraskning att finna,

att denna argumentering resulterat i tre löneplan: 1) för manlig familjeförsörjare, 2) för ogift man, 3) för kvinna.

I motiveringen säges vidare: "Skillnaden mellan lönerna i skalorna 1 och 2 bör vara stor men mellan lönerna i skalorna 2 och 3 obetydlig." Men hur tillämpas detta? Jo, den förra skillnaden är 800 kr. i lägsta och 1,000 kr. i högsta lönegraden; den senare 600 i lägsta och 900 kr. i högsta lönegraden, d. v. s. gift lärares försörjningsplikt tillgodoses med 800 à 1,000 kr., under det man anser att ogift man "behöfver" 6- à 900 kr. mer än ogift kvinna. Till den sista stora differensen kommer man genom att tilldela ogift manlig lärare ett ålderstillägg mera än lärarinna. Häremot har kommitténs kvinnliga medlem, fröken Sidner, inlagt reservation. Hvarigenom är ogift lärare i behof af ett ålderstillägg mera än lärarinna? Det har sin stora betydelse därigenom, att det medför så väsentligt högre pension — 540 kr. Ogift lärare skulle således som pensionerad "behöfva" 540 kr. mera än pensionerad lärarinna!

Denna stora skillnad i lön för manlig och kvinnlig adjunkt med samma kompetens, samma arbete och under samma lefnadsvillkor — båda ogifta — stödes på följande fyra skäl: 1) männens större fysiologiska näringsbehof, 2) afgiften till änke- och pupillkassan, 3) värnplikten samt 4) högre pensionsålder.

Mot det första skälet vill jag invända — det fysiologiska näringsbehofvet är individuellt. Det är högst väsentligt olika såväl bland män som kvinnor och är ej alltid beroende af kroppsvolymer. Skulle lönesystem uppgöras på en så varierande grund, så torde det behöfvas en mångfald löneskalor. Åsikten om männens större fysiologiska näringsbehof tillämpas numera ej inom det praktiska lifvet här i Stockholm. Å de större pensionaten göres ingen skillnad i månadsavgift för män och kvinnor, och ingenstädes å restauranger finnas lägre pris eller mindre portioner för kvinnliga kunder.

Det är mer än underligt, att männen begära godtgörelse för afgiften till änke- och pupillkassan. För en jämförelsevis låg afgift tillförsäkras den manlige löntagare, hvarom här är fråga, sin efterlevande familj en betydlig inkomst. Det är ett slags lifförsäkring, hvari staten hjälper honom med premierna. Vi ogifta kvinnor ha ofta anhöriga, föräldrar och syskon, hvilkas framtida utkomst vi söka trygga genom att vi — deras familjeförsörjare — taga lifförsäkring, men det är helt andra premier vi få vidkännas. De lärare, som förbli ogifta, ha visserligen ej någon personlig fördel af nämnda kassa och få det oaktadt alltjämt betala afgiften till densamma. Hvarför ej förutsätta samma kårintresse hos lärarinnorna och ålägga dem nämnda afgift utan att göra skillnad i lön? Eller åtminstone ej göra skillnaden större än denna afgift betingar.

Genom värnplikten förlorar läraren åtminstone ej mer än möjligen ett års lönetursberäkning och torde bli väl ersatt härför genom att få ålderstilläggen ett år tidigare än lärarinna. Att tillskapa stora löneförmåner på denna grund är orimligt. På hvad sätt skola öfriga män få ersättning för denna allmänna medborgarplikt, som lan-

dets försvar kräfver? Och de till krigstjänst odugliga få enligt förslaget samma förmåner som de öfriga.

Kommittén föreslår att pensionsåldern för kvinnlig adjunkt höjes till 60 år, under det den för manlig adjunkt fortfarande är 65 år. Detta skall utgöra en del af motiveringen för den högre lönen för den senare. I praktiken är det nog så, att såväl kvinnor som män, som nått pensionsåldern, gärna vilja behålla sitt arbete så länge som möjligt. Det är blott i yngre år som afskedstagandet hägrar som något eftersträfvansvärdt. Ur ekonomisk synpunkt är det väl en fördel att få behålla arbetet och lönen framför att draga sig fram på en knapp pension. Då det var fråga om prästernas pensionering, ansågs detta vara en uppoffring af de äldres intressen. Det är också besynnerligt, att, då man beräknar den effektiva lönen under arbetsåren, man glömmer medtaga fördelen af en högre pension.

Som kompetens för kvinnlig adjunktjänst har i kommitténs förslag upptagits såväl filosofisk ämbetsexamen som afgångsbetyg från högre lärarinneseminariets fortsättningskurs. För denna på olika sätt förskaffade kompetens har man ej gjort någon skillnad i lön; således få de betraktas som likvärdiga. Men är kursen från högre seminariet likvärdig med akademisk examen, aflagd af kvinnlig adjunkt, så är den väl också likvärdig med samma examen, aflagd af manlig adjunkt. (De, som äro lika med ett och samma, äro sines emellan lika.) Någon orsak till den stora skillnaden i lön mellan manlig och kvinnlig adjunkt kan således ej dessa båda arter af kompetens rimligtvis vara. —

För den skillnad i lön — 300 kr. — som förslaget gör mellan öfningsskolans lärarekår — ogift manlig lärare samt lärarinna — bortfalla de sista af de ofvannämnda skälen. Här är kompetensen (folkskolläraexamen) samt pensionsåldern lika.

Då "behofsprincipen" tillämpas så som skett i det föreliggande förslaget, är det långt ifrån någon fördel för kvinnorna. Vid de nuvarande lönesystemen med två löneskalor — en för män och en för kvinnor — är de gifta männens familjeförsörjningsplikten den underförstådda orsaken till skillnaden i lön. Men genom den föreslagna olikheten mellan ersättningen för ogifta mäns och kvinnors lika arbete, vill man fastslå, att egenskapen att vara man berättigar till högre löneförmåner. Och således skulle kvinnorna finna sig nedflyttade i människovärde, om en sådan tregradig skala skulle bli lag.

Maria Jönsson.

Sprid DAGNY!

Magsjukdomar.

Af största vikt är det att mot magplågor snarast söka hjälp och använda ändamålsenlig behandling. Vid uraktläthenet häraf kan en börjande magåkomma förorsaka ett svårt och långvarigt lidande.

Behandling mot **magplågor** äfvensom mot **hämmorroider** och **trög afföring** på sätt, som i **bruksanvisningen** om användande af Fil. Dr P. Håkansson's Salubrin anföres, har i många fall medfört lindring och gjort god nytta, hvilket dock icke bör föränleda någon att dröja med anlitaandet af läkare för erhållande af fullständig ledning angående sjukdomens behandling. Partilager hos Geijer & C:o, Stockholm.

Riksdagen.

I Andra kammaren har hr Åkerman väckt motion om tillägg till k. m:ts förslag till lag om arbetareskydd i syfte att barnsängskvinnor, som äro anställda inom den fabriksmässiga industrien, tillförsäkras moderskapshjälp af statsmedel med 2 kr. pr söckendag under tiden för åtnjuten barnsängshvila, dock högst under sex veckor.

Lagutskottet hade tillstyrkt k. m:ts förslag till ändringar i strafflagen, afseende lindrigare straff för barnamord, som icke föröfvats omedelbart efter barnets födelse. Lifstids straffarbete har, som bekant, stadgandet varit, hvilket i regeringens förslag nedsatts till fyra års straffarbete och under särskildt förmildrande omständigheter till tre års straffarbete. Förutsättningen är att den brottsliga modern begått handlingen under inflytande af sin nödställda eller öfvergifna belägenhet.

Båda kamrarna ha nu utan votering gifvit sitt bifall till regeringsförslaget.

Spetsar.

En social-estetisk studie.

IV.

Nu återstår endast att kasta en överblick på spetsmakter af andra rangen. Ty ej blott i de länder, där spetslöjden lefvat sitt rikaste och mest gifvande lif, visar den sin inneboende styrka. Äfven andra trakter af Europa, dit den likt en hämmad men ohejdbar kraft bröt sig väg och där den sprang i dagen, ge rikt bevismaterial.

Ehuru spetslöjden i Schweiz och Tyskland, Finland och Sverige — liksom i England — ingalunda äger den ursprunglighet som i de länder, hvilka stått renässansen närmast, utan hufvudsakligen diförts på emigrationens väg, har den likväl där fått ett godt och säkert fäste.

För det största af dessa kulturländ, Tyskland, är det preussiska Schlesien i detta afseende en ypperlig exponent. Ty lika fast och formsäker som elegant och graciös är den spetskonst, som i ny anda men med trogen anslutning till Schlesiens gamla Brüsselertraditioner utvecklas i spetskolorna i Hirschberg. Redan för några år sedan upprättades dessa af konstnärinnorna Margarete Bardt och Hedwig von Dobeneck. Men sedan ha de administrativt och ekonomiskt öfvertagits af furstinnan von Pless, under det att grundläggarna kvarstå som konstnärliga och tekniska ledare. Härpå beror också väsentligt den harmoni mellan förebilder och tekniskt återgifvande som i så hög grad utmärker "Schlesische Spitzenschulen".

I Stuttgart (Württemberg) har Laura Eberhardt både originellt och förtjänstfullt tillgodogjort sig den iriska crochet-tekniken, en teknik, som i förbigående sagdt alltmör vinner erkännande som konstnärlig produktion och — trots fördomar — t. o. m hos oss håller på

att bryta igenom. Men här liksom längs hela spetslöjds-linjen är det utförandets och materialets finhet, som höjer slöjden till konst.

Hvad slutligen Sachsen angår, har jag endast att här uttala den önskan, att den innehållsrika och värdefulla reseberättelse öfver äfven detta lands spetslöjd som af fru Starck-Lilienberg inlämnats till kommerskollegium, inte där måtte läggas ad acta. Är det för mycket begärdt, att om ej kommerskollegium låter befordra den till tryck, förf. åtminstone genom ett utförligare tryckt referat ville bringa till allmänhetens kännedom något af sina ingående kunskaper, särskildt från detta, världens mest industrialiserade land?

Innan jag så slutar denna lilla rundtur från spetsarnas Europa och återvänder hem, vill jag gärna än en gång med Ebba Salwén rikta blicken österut. Men med tacksamt erkännande af det myckna vackra och originella, som i Ryssland fortlevver och förkofras, låter jag dock ej blicken gå så långt. Ebba Salwéns lokala fackstudier och M:me Davydoffs "La dentelle russe", Leipzig 1895* gör detta öfverflödigt. Min blick söker ett tidigare fäste, i det land, hvars kultur och öfriga förhållanden med vårt har gammal och verklig frändskap: Finland. Här skjuter den gamla spetslöjden i Raumo god och stark fart, isynnerhet sedan fru T. Frankenhäuser tagit ledningen, som också här följer den engelska kooperationsprincipen. De finska spetsarna äro hos oss allt för litet bekanta, att döma af t. o. m. kännares omdöme om dem såsom täta och tunga. Om jag här kunde reproducera några prof på Raumo vackra knyppekunst, skulle det måhända i stället framgå, att styrkan oftast ligger just i dessa spetsars klarhet och finhet.

Stå vi slutligen åter på egen mark, är denna fast och säker hvad gäller spetsarnas renässans. Man behöver blott nämna namnen Hilda Starck-Lilienberg, Ingeborg Petrelli, Augustine Ehrensvärd och Ottilia Adelborg för att spetslöjden som svensk konst och dess traditionella representanter i Sverige, Vadstena, Skåne och Dalaspetsarna, skola springa fram för vår inre syn. Att här närmare ingå på den spetslöjdens rika blomstring som så godt som uteslutande är förknippad med ofvanstående namn vore — äfven det — öfverflödigt. Ty förutom de sällsynt vackra resultat, som svensk spetslöjd själf uppvisar, har fru Ellen Lundberg just i denna tidnings spalter så ingående och förstående tecknat den svenska spetsrenässansen, att mina ord endast skulle blifva ett svagt eko.**

Men hvad jag i detta sammanhang vill uttala är — förutom det stora önskemålet, att staten här som i andra länder själf energiskt ingrepe — äfven det, att våra gamla knyppekunst med sina stolta anor kunde skyddas för den förvanskning efter utländskt recept, som så ofta blir oförstående sinnens verk, utnyttjad i lukrativt syfte. Hvad som vidare fordras vid skapandet af nya mönster är allmänt och undantagslöst fasthållande och

tillämpande af den princip, som alltid följes af spetsrenässansens konstförfarna ledare i vårt land: sträng pietet mot traditioner i förening med öppen blick för den nya tidens formkraf. Ty med spetsintressets stora och allt större spridning i alltfjämt vidgade kretsar sänkas ofta de kvalitativa fordringarna betydligt till förmån för snabbhetsprincipen. Men hur föga öfverensstämmer denna med spetskonstens eleganta och mejslade rytmer!

I vårt förbudsälskande land borde sannerligen konsten genom veto skyddas för det förflockande och förgrofvande, som så ofta blir en följd af missuppfattning och missbruk af stiliseringens kräfande princip. Och särskildt på spetslöjdens område härjade sådana villfarelser svårliga. Råkar man få en del mode- och mönstertidningars uppslag i sina händer, häpnar man öfver den djärfhet, som genom benämningen spets jämställer sådana smakens yttringar med den textilkonst, hvars grundidé var förändligande, hvars uttrycksmedel var form och hvars konstmärke var rytm och lif.

I våra dagar har stiliseringens konstnärliga metod från abstraherande af det väsentliga och typiska ofta urartat till schablonmässig stereotypering, från princip till manér. Men studera textilkonstens gamla tecknare och mästare! De förstodo till fullo stiliseringens betydelse. Ty de insågo, att naturalismen har föga berättigande i den textilkonst, där det plastiska momentet — renässansens stora insats — är det bestämmande. Materialets beskaffenhet, hvarigenom det skulpturella elementet så att säga förlägges i ett plan, tvingade ju nästan till stilisering och dref den därför också till makalös fulländning. Med barocken och reliefens införande påbörjades en omdaning, som med rokokons inbrott ledde såväl till nytt motivval som till ny motivbehandling, därigenom att naturalistiska figurer alltmer vinna insteg. Ehuru detta således ej är i full öfverensstämmelse med materialets kraf, förlåtes den dock just i rokokospetsen så gärna, på grund af den elegans och lätthet som är rokokons liksom spetsens väsen.

Reaktionen mot denna och än mer senare tidens naturaliserande smakriktning är det, som så ofta slagit öfver, att stilisering ej blott upphöjts till dogm utan hvad värre är, öfvergått från medel till mål. — Och må ingen till stöd för detta skematiserande manér med dess tunga, kantiga och liflösa linjer åberopa den klassiskt ädla linjeföring, som var reticellans styrka! Denna hade helt olika ursprung och anledning: hälsömstekniken. Men ändå förnams ofta äfven i dessa strängt geometriska sammanslutningar naturens koncentrerade och organiska formbildning, under det vår tids urartade stilisering i stället döljer och kväfver den. Och härmed följer understundom en tyngd och en täthet, som än ytterligare undertrycker spetsens förändligande och bärande idé. Alltför många af våra s. k. moderna spetsmönster se ut som afsedda icke för söm eller knyppling i linets fina trådar, utan till ut-huggning eller klippning i järnplåt. För öfrigt motsvarar det föga spetsens fordran på äkthet att uppbaras af — låt vara skenbart — schablonerad grund, där i alla fall ett tvärt staccato alldeles omöjliggör det mjuka och

* Huruvida en senare upplaga utkommit, är mig öbekant.

** Se Dagny årg. I, nr. 25, 28 och 31!

organiska samband, som den äkta stiliseringens ornamentala linjer så konstnärligt häfva.

Men ofvannämnda vandalisering af en gammal frejdad konstprincip är ingalunda enbart svensk utan — tyvärr — gemensam för alla konstslöjdande länder. Och Emma Volcks (Nürnberg) s. k. konstnärliga spetsar i Peter Behrens anda ge härpå ett skrämmande exempel! Men i de stora kulturländerna balanceras och motarbetas den af det statens stöd och intresse som där kommit till uttryck i med spetslöjden parallella tecknings-skolor. Sådana krafter som Debschitz-Schule i München, professor J. Hurdlicka i Wien — därbredvid Courteix och Cécile Courant i Paris samt Felix Aubert i Normandie stå i intimaste samband med spetsrenässansens kraft och lif. Bredvid de förut nämnda konstnärinnorna, Margarete Bardt och Hedwig von Dobeneck, erbjuder kanske likväl Annetta Simon von Eckhardt, München, för oss det mesta intresset. Ty som få har hon förstått att med den nya tidens ornamentik befrukta och förstärka medeltidens och renässansens spetsmönster utan att upphäfva deras klassiska karaktär. Ej heller ha vi hos oss haft en Englands banbrytande Morris eller Frankrikes Falice. Men vi äga likafullt konstnärliga krafter och energiska förmågor, besittningar som staten genom stipendiater borde utvidga och sedan göra vinstgivande i särskildt för spetslöjden inrättade teckningsanstalter.

Dessa viktiga spörsmål äro emellertid ingalunda blott privatestetiska, långt mera nationellteknomiska, hvilket ock framgår af den lösning de i utlandet vunnit.

Och därför — med den ståndpunkt för ögonen, som spetsrenässansen i Sverige och Europas öfriga länder nått — hur skulle man kunna se spetskonstens framtid mörk? Låt oss hellre — väl icke själva profetera — men gladt och tacksamt liksom Dreger* upprepa den profetia, som spetslöjdens skyddshelgon François Régis 1640 uttalade till den bekymrade befolkningen i Auvergne: "Ayez confiance en Dieu; la dentelle ne périra pas." Ty mot den eventuella åsikten, att de krafter, som nu lyft spetslöjden till vågbergets krön, äro lika förgängliga som de, hvilka en gång sänkte den i djupet, kunna vi svara ett behjärtadt nej. Våra dagars spetsrenässans är ej någon tillfällig krusning på ytan, utan ett verk at två mäktiga tidsströmningar: lifvets förskönande och den sociala rörelsen.

Och dessa äro i sin ordning tidens förverkligande af den rörelse, som är tillvarons yppersta: utvecklingens säkra om ock långsamma genombrott till styrka och ljus.

Ellen Nordenstreng.

* Entwicklungsgeschichte der Spitzen, Wien 1910.

Prenumeration å DAGNY sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.

Om sproglig Forstaaelse.

VI.

Erik Bögh fortsätter: "Jeg tog frem af mit Bogskab Fru Lenngrens Digte, den illustrerede Udgave, 7:de Oplag ved Carlén, og slog op Side 144—145. Begge Sider tilsammen indeholdt kun det 30 Linier lange Digt "Kalaset". Saa begyndte Prøven:

Frun vill i dag slå på stort
samtlige gästerne bjudna på kort

oversat:

Fruen vil i Dag slaa stort paa det
Samtlige Gæster indbudne paa kort.. Varsel

Första Fejl: "på kort" betyder Invitationskort, men Oversætteren tog det for en Tidsbetegnelse, följelig blev hele Billedet, han gav, falskt.

"Hör stekvändarn gnäller!"

Oversætteren:

"Hör Stegevenderen... nynner"

Fejl N:o 2. "gnola" betyder "nynne" men "gnäl-
la" knirker.

"Herrar och fruar, matronor, mamseller
trippa så lätt in i herrskapets port.

Värden är trumpen — kontanter det galler"

Oversætteren:

"Verden er trang — det koster Penge —"

Fejl N:o 3 och 4. Ordet "värden" opfattet som betydende "världen" og oversat i den Mening, medens der burde staaet "Værten er gnaven".

"Knärackan skäller". "De to Ord forstaar jeg ikke!" erkender Oversætteren. Fejl N:o 5 och 6. Han kunde ikke tolke dem saaledes som det eneste Rigtige havde været:

"Sködehunden bjæffer."

"Frun ropar idligen "Välkommen"! — "Vet hut."

Fejl N:o 7. — Ordet "vet hut!" kan De endnu mindre oversætte. Det var alltsaa syv Gange, Deres svenske Sprogkundskab slog Klik i det første Vers, og vi har to Vers tilbage. Skal vi fortsætte? — spurgte jeg.

— Nej, det er nok! men saadant Svensk har jeg aldrig set før, sukkede den stakkels Oversætter, og jeg kunde kun forøge hans Bedrøvelse med den Forsikring: at det netop var klassisk Svensk fra den svenske Digtningens mest klassiske Tid.

Alma Forsberg-Dalhoff.

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

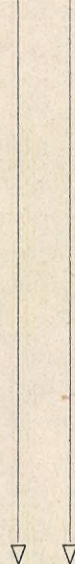
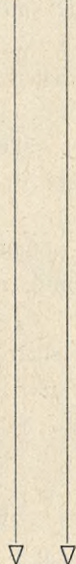
Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarataga allas intressen på skilda platser, få vi härmed uppmana våra läsarinna i landsorten att de, för att underlätta denna vår uppgift, ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

Några minnesord vid Carin Scholanders bår.

Budet om professorskan Carin Scholanders bortgång kom visserligen inte oväntadt för den närmare kretsen af anhöriga och vänner, redan sedan ett par år tillbaka var det band, som höll henne fäst vid det jordiska, en skör och sliten tråd, men saknaden efter en själ som in till sista ögonblicket behöll sin klara, starka makt öfver det bristande stoftet är dock lika stor som minnet af hennes högtstående, begåfvade och gifvande personlighet är rikt och ljusst för alla dem, som kommit i närmare eller fjärmare beröring med densamma.

Vi lefva i personlighetskrafvets tidevarf och begära som vår rätt möjlighetsbetingelserna för utvecklingen till personlighet; dessa betingelser ha vi ju också på jämförelsevis kort tid vunnit i så vidsträckt grad, att vi kun-

år senare, skulle han kanske kommit att stå på katedern i vår högskola, ty en sällsynt skarp intelligens och en brinnande läslust utmärkte henne redan från tidigaste ålder. Men på den tiden behöfde en flicka inte lära sig mer än ett, högst två språk, hufvudsakligast franska, kunde hon därtill spela piano, var hon fullärd, men ansågs nästan af ondo, det låg ännu kvar i uppfattningen något af Anna Maria Lenngrens falska löje öfver "en lärd i stubb"; ville man detta till trots inhämta vetande, gjorde man som hon, läste i smyg och teg blygsamt med hvad man kunde. Så var äfven fallet med Carin Nyström. God vän med en dotter till bibliotekarien Arwidson fick hon fritt tillträde till biblioteket och brukade, glömsk af hela världen, sitta upplugen på bok-

FRU CARIN SCHOLANDER.

na blicka tillbaka på våra mormödrars och mödrars kringskurna värld, med samma undran som inför ett till beskådande utställt monstrum och med samma fariseiska tacksägelse öfver att ej vara såsom en af dem.

Och dock? — Ja, dock, när vi blicka tillbaka på denna kringskurna värld — våra mödrars och mormödrars — är det just där vi, mindre sällan än man vore frestad att tro, möta personligheter, rikare och klarare tecknade än i vår allt nivellerande, rastlösa, jagande, orosfyllda tid, de lysa oss till mötes så som man ibland i kvaifva låga stugfönster ser en större rikedom af blom än där förutsättningarna synas gifna, de lysa som en protest mot möjligheten att med yttre tvång kväfva det lif, som djupt och fast slagit rötter inåt. I det nittonde seklets början hade kvinnorna ännu inte orden: frihet och jämlikhet på sin ordlista, men ordet personlighet fanns, och med det sätt, hvarpå de flerfaldiga gånger förstodo att ge detta ord innebörd, visade de sig som banbryterskor för den väg, där vi nu utan möda vandra fram bland fallande hinder.

Om Carin Nyström, dotter till den framstående arkitekten, hofintendenten Axel Nyström, blifvit född femtio

stegarna där, fördjupad i läsning. Att det mått af kunskaper, som hon genom själfstudier inhämtade, gick vida öfver det på den tiden vanliga är visst. Jag har hört en af hennes vänner från yngre dagar tala om hur roligt det var att höra henne läsa högt, hur väl hon hade reda på de svåraste ord och hur klart hon visste betydelsen af dem.

Men det var ej Carin Nyströms lott att gå den lärda vägen. Vid tjugårig ålder förenades hon i äktenskap med sin kusin Fredrik Scholander, som redan då på sin glänsande bana hunnit fram till professor vid Fria konsternas akademi för att alltjämt stiga från den ena klarheten till den andra af värdigheter, erkännande och beundran. Så var det ej att undra på om Carin Scholanders egen rika personlighet gick — inte under, långt därifrån — men dock upp i den omfattande uppgiften att följa sin makes lif och i att draga upp den ena plantan efter den andra, de frodades så bra i solskenet på den gamla akademigården, och med åren såg man där inte mindre än sju äkta scholanderska ljushufvuden, med äkta scholanderska klara röster, ljusa sinnen, friska viljor och slumrande begåfning, de utvaldas arfvedel.

Jag minns från denna tid "tant Carin", som en liflig, rastlöst flitig kvinna, alltid var det något plagg som klipptes till på det stora sybordet, man begärde den tiden att en kvinna skulle sköta sitt hus, och det går inte af sig själf där det finns sju barn att ta vård om. Men det var dock inte "matters of fact", som styrde detta hem. Som blommor på solsidan växte denna barnskara upp, härdad till kroppen, närd till själen. Viga som ekorrar klättrade de i träden därute på Lilla skuggan, den första sparkstöttingen i vårt land tillhörde Scholanders, och mor Carins ögon följde dem med orubbligt lugn i de till synes mest hotande situationer, kanske i omedvetet begär att kunna gifva dem något af den frihet, som hon födts för tidigt till att själf få mottaga.

Fredrik Wilhelm Scholander, den genialiske konstnären, mannen med lyran, med lutan, med penseln, hemmets sol, slocknade 1881. Trettio år hade Carin Scholanders lif vändts kring denna sol, det blef mörkt då den var borta, äfven en rikt begåfvad son följde hon några månader efter sin mans död till grafven; så vaknade inom henne behovet af en tydning på den hoptrasslade meningslösa gåta, som lifvet tyckes framlägga för fåfängt gissande människobarn. Det var då, som hennes sökande blick riktades mot den moderna teosofiens fält, det område som hon sedermera ända till sin död ägnat alla sina krafter och en aldrig svikande energi åt. Nu då hon vid åttioett och ett halft år gått bort, har hon nästan lika länge varit den teosofiska åskådningens främsta prästinna i vårt land, som hon förut var hustru och mor, och hon har med samma pliktrohet fyllt det senare värfvet som det förra. Hon var en af stiftarinorna till det "Teosofiska samfundet", som bildades 1889, och hennes verksamhet i teosofiens tjänst har varit af den mest omfattande art. Utom en otalig mängd mindre översättningar af teosofiska arbeten har hon översatt madame Blavatskys "Den hemliga läran", ett jätteverk i flera band. Hennes syn, som de sista åren gick förlorad mycket till följd af öfveranstängning, kom henne ett par gånger att yttra en sällspord klagan. Men då hennes gamla trotjänarinna, Stina, sade henne: "kom ihåg att professorskan har offrat sina ögon på teosofiens altare", vände hon sin blinda blick mot henne och svarade: "det har du rätt i", och från det ögonblicket yttrade hon inte ett ord af klagan mer öfver sin blindhet.

Professorskan Scholander var inte en känslomänniska i ordets vanliga betydelse, hennes person verkade först och främst genom den tankeklarhet och intelligens, som hela hennes väsen utstrålade, men hur vekt och varmt hennes hjärta var för dem hon älskade bevisar bäst hennes rörande ord, då hon under sin son Svens sångarfärd före påsk, då hon kände sig ovanligt svag, yttrade: "Nej, jag får inte gå bort innan Sven kommit hem, det skulle bli alldeles för dyrbart för honom."

Det vackra, af konstskatter fyllda hemmet vid Döbelnsgatan — "Hotell Mormor" — får inte längre öppna sina portar till en fest lik den då professorskan Scholander i en fullständig lustgård af blommor mottog de gratulanter, som i en otalig folkvandring strömmade till

för att lyckönska åttioåringen; så hyllas man ej för att man fyller år, så hyllas man blott då man dokumenterat sig som en sällsynt personlighet, vördad, älskad och beundrad af alla.

En sådan personlighet var professorskan Carin Scholander.

Med alla själskrafter i behåll till det sista sade hon en stund före sin död:

— Jag behöfver inte sömnpulfver i kväll, jag somnar ändå. Och under stilla sömn drog hon sitt sista andedrag.

Och där hon hvilar i sin hvita teosofdräkt, "skön som en bild från gotiken", sade en nära stående, hålla två ljusa makter vakt: dödens frid och vårens sol.

Sigrid Elmblad.

Litteratur.

Morgondagens äktenskap. Komedi i fyra akter af *Jane Gernandt-Claine*. Wahlström & Widstrand, Stockholm, 1912.

Lyrisk och dramatik äro två vackra fålar på diktens fält men lämpa sig sällan till parhästar. Det är ej att förundra sig öfver om en så utprägladt lyrisk begåfning som Jane Gernandt-Claine räkar en smula vilse på dramatikens område, och man kan blott på det lifligaste önska, att hon snart därifrån vänder åter till de lunder, där hon redan skördat så vackra och så välförtjänta lagrar.

Det är vanskligt att bedöma ett dramatiskt arbete blott med att läsa det, men jag kan knappast tänka mig att den tunna, därtill i fyra akter utspädda handlingen af "Morgondagens äktenskap" skall kunna intressera från scenen, ett aldrig så briljant replikskifte til trots som fru Gernandt-Claine framför allt tycks afse. Per Hallströms Erotikon tycks ha framkallat ett smittsamt begär efter nutidsparodier, men det enstaka fallet var dock njutbart på ett helt annat sätt än Erotikon som epidemi med sorgligt aftagande kvickhetssymtom. Stycket har naturligtvis sina förtjänster, därför borgar författarinnans namn. Dialogen är ledigt gjord och några af typerna rätt träffande, men morgondagens äktenskap torde dock höra till de moderna förbindelser, som flyktigt knutna ej kunna räkna på någon större hållbarhet för framtiden. Och då man som Jane Gernandt-Claine har sångens fågel i sin tjänst, är det opraktisk tidspillan att sysselsätta sig med dagsländor.

S. E—d.

* * *

Hafsbooken. Af *Anna Lenah Elgström*. Albert Bonniers förlag, Stockholm, 1912.

En författares andra bok är alltid en vansklig sak, detta så mycket mera om den första betydligt höjt sig öfver den vanligare debutnivåen. Anna Lenah Elgström

kom i sin första bok, som släpptes ut ungefär för ett år sedan, med något så afgjordt öfver den jämna medelmåttans och med något så direkt särprägladt, att de erkännande omdömena voro så godt som alldeles enhälliga. Nu har hennes andra bok kommit.

Titeln är stor. Allt hvad väldigt och mäktigt, af famnande och af dragande, af lycka och af skräck, af hvila och af oro som hafvet har att bjuda bor i den. Hafs-boken. Själva ordet är en dikt.

Anna Lenah Elgström ger oss också i sin bok hafvets väldighet, dess svallande evighetsödslighet, dess sugande och dragande makt. Men med Hafs-boken väntade man på hafsfolket, de starka, lefvande människorna. Man väntade att de skulle taga sin plats vid sidan af de "gäster och främlingar", som, i själva sin borttryckthet från världen så lefvande i sin trosfyllda extas, gjorde våra hjärtan brinnande i oss då vi togos med af deras öden i hennes första bok. Men mannen — och i ännu högre grad kvinnorna, som möta oss i Hafs-boken, komma oss icke mycket vid. Erik Utbult, med en lifstörst "som nästan var dödstörst, sökande slutet, gränsen, grunden — sökande döden för att få mäta sig med den", är icke mycket af en lefvande människa, hans väsen upplöses i ett sökande och trefvande, som suger sig in i allt. Och Miriam, i den "Andra berättelsen", en viljelös predestinerad, som ensamhetsängesten icke höjer. Människorna äro besvikelsen i boken.

Detta kan kanske tyckas som ett hårdt tal, när just i dem författarinnan utan tvifvel ville gifva hvad som hos henne starkast tvingade sig fram till uttryck och form — den i det lilla, det förgängliga bundna människoandens ångestfulla sökande efter det större, efter det, som ligger utanför tid och rum. Uppfattningen om i hvad mån hon härvidlag lyckats eller icke lyckats kan ju också variera. Härmed må nu vara huru som helst, men må det tillåtas mig att uttala min mening om att intet är förloradt för en författarinna med Anna Lenah Elgströms förutsättningar äfven om hon i denna bok icke nått så högt som hennes intentioner syftat. Hon har tillräckligt mycket att taga af, för att man icke lugnt kan se framåt mot hvad hon kommer att gifva. En förhoppning vill jag dock härvidlag uttala: att hennes diktning, vacker i sin extasfyllda entusiasm för det från världen borttrycktas storhet, inte måtte blifva vilsen i lifvet.

E. K—n.

Notiser.

Statsrådet Schotte om moderskapsförsäkringen. Med anledning af lagrådets gjorda uttalande om att det föreliggande förslaget till lag om moderskapsförsäkring icke borde göras till föremål för proposition till riksdagen har civilministern, enligt en af de dagliga Stockholmstidningarna, på förfrågan yttrat, "att med hänsyn till hvad förekommit, denna fråga sannolikt icke på annat sätt torde föreläggas den nu sammanträdande riksdagen än genom åskande af anslag till de sjukkassor, som i sammanhang med sin sparkasseverksamhet äfven meddela moderskapsförsäkring".

Äktenskapslagstiftningen. Inom lagberedningen föreligger ett preliminärt förslag till lagstiftning om ingående och upplösning af äktenskap. Beredningen har för den slutliga behandlingen af detta förslag gjort framställning hos k. m:t om bemyndigande att till överläggning inom beredningen tillkalla högst tolf män och kvinnor. K. m:t har lämnat det begärda bemyndigandet och förordnat om ersättning till de sålunda inkallade.

Föreningens för Kvinnans Politiska Rösträtt i Stockholm andra opinionsmöte. Närmast med anledning af att många, som önskat deltaga i det opinionsmöte som Stockholms F. K. P. R. den 14 april höll å Fenixpalatset i Stockholm, hindrats däriifrån på grund af lokalens otillräcklighet, hade föreningen anordnat ett nytt möte, hvilket ägde rum den 29 april i Viktoriasalen.

Fru Frigga Carlberg, som skulle varit aftonens ena talarinna, hade blifvit sjuk, hvarför i stället fru Elisabeth Wärn-Bugge uppträdde och talade om kvinnornas rösträtt och röstplikt såsom nödvändiga för samhällets bestånd och väl. Hon påpekade att så länge kampen för tillvaron var samhällets lösen, så länge gick det att hålla kvinnorna borta, men detta går ej längre nu, då det gäller kampen för andras tillvaro. — Därefter talade fru Hilda Sachs öfver ämnet "Männens lagar och kvinnornas solidaritet", och påvisade huru de många orättvisorna i lagstiftningen, exempelvis förbudet för gift kvinna att beklåda vissa poster, den olika undervisningen för gossar och flickor, de olika lönerna för män och kvinnor m. m., borde komma alla kvinnor att känna sig solidariska och arbeta för ett rättvisare förhållande.

Efter föredragets slut följde uppläsning och sång af fru Greta Holmgren.

Opinionsmöten för rösträtten ha vidare hållits i Bollnäs, Sollefteå m. fl. platser.

Också ett rösträttsmöte. På initiativ af några Uppsala-damer med professorskan Anna Söderblom i spetsen har förliden vecka ett möte hållits i Uppsala i afsikt, som det synes, att opponera mot rösträtt för kvinnor. Det inledande föredraget hölls af fru Söderblom, som talade om "obehöfligheten" af kvinnans rösträtt samt framhöll hennes plats i hemmet. Efter några inlägg i liknande riktning tog dr Lydia Wahlström till ordet med ett anförande, hvars goda skäl bröto udden af de gjorda yttrandena mot kvinnorösträtten. Äfven fru Woods-Beckman uppträdde mot inledarinnan. Vi torde återkomma till hvad som vid detta möte förekom.

Ryska regeringen och kvinnornas rösträtt. Från Petersburg meddelas att ministerrådet har förklarat, att en af 40 dumamedlemmar väckt motion om valrätt för kvinnor vid val till riksduman är oantaglig.

Föreningsmeddelanden.

Föreningen Dagny höll sitt ordinarie sammanträde måndagen den 29 april i Fredrika-Bremer-Förbundets lokal i Stockholm under ordförandeskap af fru Agda Montelius. Års- och revisionsberättelserna föredrogos och decharge beviljades styrelsen. Ordf. tillkännagaf att Fredrika-Bremer-Förbundet som sina representanter i Dagnys styrelse återvalt fru Agda Montelius och dr Lydia Wahlström och som suppleant fil. kand. Axianne Thorstenson. Till redaktör hade förbundet återvalt fröken Ellen Kleman, hvilken i egenskap af redaktör är själfskrifven medlem af

LIFRÄNTOR

fördelaktigast för damer hos

VICTORIA ZU BERLIN

Kontinentens största lifförsäkringsbolag.

Kontor: Regeringsgatan 61 - - Stockholm.

Arbeta för Dagny

genom att gynna dess annonsörer

styrelsen. Mötet valde därpå återstående 4 medlemmar af styrelsen. Fröken Stina Quint, som alltsedan veckotidningen Dagny startades, varit föreningens ekonomidirektör, hade på grund af bristande tid afsagt sig detta uppdrag. Ordf. uttalade i anledning häraf styrelsens och föreningens djupt kända tacksamhet för fröken Quints stora och uppoffrande arbete för ordnandet af tidningens ekonomi under de år som gått. Till ekonomidirektör valdes därpå fröken Bertha Hübner. Af förutvarande styrelsemedlemmar hade fröken Signe Bergman under året afgått och fru Alma Vik i skrifvelse till styrelsen afsagt sig sitt uppdrag. Välet utföll nu så, att fröken Stina Quint och fru Gertrud Törnell återvaldes och fru Berta Nordenson nyvaldes. Fru Lilly Hellström och fröken Sigrid Leijonhufvud återvaldes till suppleanter. Till revisorer valdes fröknarna Anna Lewin och Anna Åbergsson och till deras suppleanter fröknarna Clara Montelius och Mathilda Silow.

Vid därefter hållet styrelsesammanträde återvaldes till ordförande fru Agda Montelius och till v. ordförande dr Lydia Wahlström. Till sekreterare valdes fru Gertrud Törnell.

Fredrika Bremer-Förbundets sjukkasse hade förliden torsdag årsmöte i Stockholm. Ansvarsfrihet beviljades. Till styrelsemedlemmar återvaldes professor P. G. Rosén, ordförande, dr Arnold Josefson, vice ordförande, fröken Theresa Geijer, kassaförvaltare, fröken Ada Simon, sekreterare, dr Elin Beckman samt fröknarna Ellen Ulrich, Mathilda Lundberg och Augusta Palmqvist. De förutvarande revisorerna återvaldes äfven. Vid årsmötet behandlades och godkändes det af styrelsen utarbetade förslaget till nya stadgar för sjukkassen i öfverensstämmelse med den nya sjukkasselagen. Stadgarna skola tillämpas från och med nästa år.

Fredrika-Bremer-Förbundskretsen Lund med omnejd hade möte fredagen den 19 april 1912 å Lunds Damklubb under ordförandeskap af docenten Hilma Borelius. Från F. B. F.-kretsen Malmö med omnejd hade till Lunda-kretsen kommit en inbjudan till en för kretsarna gemensam utfärd till Limhamn omkring midten af maj, hvilken inbjudan med tacksamhet antogs.

Ordf. påpekade, att till ombudsmötet i Helsingborg, som hålles den 14 och 15 juni 1912, äga alla förbundsmedlemmar tillträde, och uppmanades kretsmedlemmarna till talrikt besök.

På förslag af ordf. beslöt kretsen att till diskussionsämne vid nämnda möte föreslå "Moderskapsförsäkringsfrågan".

Efter mötesförhandlingarna höll prof. A. Stille ett intressant föredrag om Jeanne d'Arc, hvilket mottogs med lifligt bifall af de talrika åhörarna.

Mötet avslutades med samkväm.

Fredrika-Bremer-fest firades den 23 april af Kristianstads F. K. P. R. med för tillfället skriven prolog, föredrag af fröken A. Möller, sång och pianomusik samt uppförande af "En enquête i Hades". Anslutningen var liflig och efteråt följde ett muntert och angenämt samkväm.

Marstrands F. K. P. R. hade den 30 mars sitt årssammanträde, hvarvid revisions- och årsberättelserna upplästes.

Därefter förevisades skioptikonbilder från rösträttskongressen och förelästes en del artiklar ur Dagny och andra saker rörande rösträttsfrågan.

Omkring 20 nya medlemmar ha sedan årets början ingått i föreningen, och flera väntas inom närmaste tiden skola öka antalet.

Rösträttsrörelsen. Två nya lokalföreningar för kvinnans politiska rösträtt ha bildats i Järfös och Alfta efter föredrag af fröken Elin Pålman. Under detta år ha 7 nya rösträttsföreningar bildats i Gefleborgs län.

Utlandet.

Mrs Olives H. P. Belmont, ledaren af rösträttsrörelsen inom **Newyorks** societet, ämnar starta en daglig kvinnotidning, emedan, som hon förklarar, "Kvinnornas arbete ej nog beaktas i den existerande pressen". Tidningen kommer att skötas uteslutande af kvinnor.

Från den nya republiken i **Kina** skrives att undervisningsministern utfärdat ett påbud, hvarigenom det tillkännagifves att såväl gossar som flickor under tio år hädanefter komma att få fri skolgång. Högre utbildningsanstalter för män och kvinnor skola med det snaraste inrättas.

Insänd litteratur.

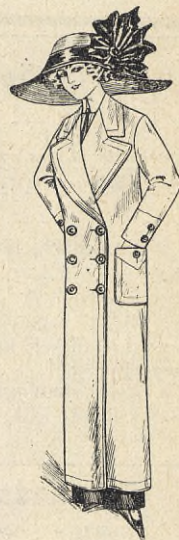
Hugo Gebers förlag, Stockholm: **Den menlöse Fader Brown.** Detektivhistorier af *G. K. Chesterton*. Bemyndigad översättning från engelskan af *H. Flygare*. — **Trädgårdsväxternas näring** med särskild hänsyn till konstgödselns betydelse för trädgårdsbruket. Af prof. dr *Paul Wagner*. Fritt översatt och för svenska förhållanden bearbetad af dr *Thorild Wulff*. Andra upplagan, billighetsupplaga. Med 16 planscher.

P. A. Norstedt & Söners förlag, Stockholm: **Tablåer och skådespel för privatscener.** Af *M. Asp*.

Promenad- kostym

af marinblå Cheviot
och engelsk Homespun
Sidenfodrad Kr. 59.

Ulster

af Homespun
Kr. 34.

AKTIEBOLAGET

NORDISKA KOMPANIET

STUREPLAN.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för $\frac{1}{4}$, 2:50 för $\frac{1}{2}$, och 1:25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen*: Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren får då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller*: Man prenumererar å närmaste postkontor (ej annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller $7\frac{1}{2}$ öre pr nm.)

En 25-årig lärarinna

önskar plats hos snällt herrskap, helst i prästgård, från den 15 juni till 1 sept. Är villig att deltaga i alla i huset förekommande göromål. Inga öneanspråk. Svar mottagas med tacksamhet märkt "A. R.", Bjurholm.

Lärarinna,

något kunnig i engelska språket, önskar under sommarmånaderna plats i England, helst hos svensk familj. Fritt vivre önskas. Svar till "J. A. 1912", Svenska Dagbladet, Stockholm.

Lärarinna

önskar under sommarmånaderna plats i god familj, att gå frun till handa. Är villig att undervisa barn. Fritt vivre. Svar till "Familjemedlem", Anäset, Stensäter.

En 19-årig anspråkslös flicka

som tagit realskoleexamen, önskar medfölja något herrskap till landet för att vara husmodern behjälplig med barnen, är kunnig i sömnad och handarbeten. Svar till "19 år" p. r., Katrineholm.

Musikvänner.

Ung dam, som sjunger och spelar väl, önskar fritt vivre för sommaren hos familj på landet mot undervisning och musikunderhållning. Referenser finnas. Svar till "B. B.", Stockholm Ö, poste restante.

Infödd tyska,

änka efter svensk ämbetsman, söker plats vid skola, kontor eller tidning. Sökande behärskar äfven svenska, och har flera år tjänstgjort som lärarinna vid skolor. Betyg och referenser å Fredrika-Bremer-Förb., Sthlm.

Musikalisk bättre flicka

som genomgått 8-klassigt läroverk, önskar plats som hjälp och sällskap i familj. Svar märkt "19 år". Strängnäs, p. r.

Som värdinna

önskar bildad, huslig dam med vana att representera plats uti aktadt hem, mycket gärna där barn finnes. De bästa ref. Svar till "Mille fleures 1912" under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Vikariat

under sommarmånaderna önskas å bank eller kontor, helst i Stockholm, af ung dam med 6 års bankpraktik och finfina betyg och referenser. Svar under adress 25 år, box 67, Sundsvall.

18-årig,

bildad, musikalisk, frisk och gladlynt flicka önskar snart komma i godt hem på landet för att under husmoders ledning, eventuellt mot erläggande af någon afgift, deltaga i inom hemmet förekommande göromål. Tillgång till piano önskvärd. Reflekterande behagade svara till "Anspråkslös norrländska" under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Enkel, bättre flicka

söker plats i familj som hjälp och sällskap. Är kunnig i husliga göromål. Svar till "20 år", Kvarnsveden.

Pliktrogen flicka,

kunnig i sjukvård söker vårdarinneplats hos sjuk herre eller dam. Svar till "Majken", Uppsala, Poste Restante.

Kv. sjukgymnast

väl hemmastadd utomlands, mycket resvan och språkkunnig önskar medfölja familj eller ensam person utomlands. Svar till "God hjälp", under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

En ung finsk, något svenska talande bildad dam

söker plats från den 1 juni, för att gå frun tillhanda, eller som sällskap för barnen, eller någon annan lämplig plats. Svar till "Anspråkslös", Lieksa, Finland.

Ung flicka

önskar plats i familj den 15:de maj eller 1:sta juni. Är villig deltaga i alla inom hus förekommande göromål. Har genomgått hushållsskola, kunnig i handarbeten. Har förut ej innehaft någon plats. Önskar anses som familjemedlem. Svar emotes tacksamt till "21 år", Vesterlösa, p. r.

Ung, bildad dam

af god familj önskar plats i godt bildadt hem. Äger förmåga att sköta ett hem och handleda barn. Skicklig i handarb.. sömnad och väfnad. Svar till "Duglig 25 år" under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Ung flicka

af god familj önskar plats den 15 maj, som sällskap och hjälp åt äldre dam, där jungfru finnes. Svar tacksamt märkt "Familjemedlem", Finspong, p. r.

Ung, bättre

Flicka,

som genomgått husmodersskola och försedd med goda rekommendationer, önskar plats som husföreståndarinna. Svar till "Musikalisk", p. r., Lund.

Ung musikalisk tyska,

med prima betyg fullt förfaren i skötandet af ett hushåll, önskar plats som husföreståndarinna, helst på landet. Svar till "E. M. 25" under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b. Referenser: Prof. E. Kock, Lund.

Enkel flicka,

af god familj önskar plats i maj till Präst- eller Herrgård, där hon under husmoders ledning får deltaga i allt hvad som hör till ett hems skötande. (Villig erlagga någon betalning.) Svar till "Maj", Eskilstuna p. r.

Som barnfröken

eller husmoderns verkliga hjälp och sällskap önskar barnkär bättre flicka plats i familj där jungfru finnes, helst i Södermanland eller i dessa närhet. Svar till "Små lönepretentioner", Uppsala, p. r.

Landbrukaredotter,

27 år, af god familj önskar plats till den 15 maj eller 1 juni som fruns verkliga hjälp och sällskap (där jungfru finnes). Har genomgått hushållskurs och är van vid allt som förekommer i ett hem, såsom matlagning, klädsömnad, handarbete o. s. v. Tacksam för svar till "Pålitlig", Ingelstråde p. r.

Plats å kontor i Stockholm

nu eller till hösten önskas af 24-årig flicka med 6 års vana vid olika å kontor förekommande göromål. Obs.! Stenograf och maskinskrifverska. Betyg och referenser på begäran. Svar till "Platsombyte", Svenska Dagbladets Annonskontor, Stockholm.

LEDIGA PLATSER.**Vid Malmerbergets
Samskola**

förklaras härmed till ansökan lediga:

En lärarinnebefattning med undervisningsskyldighet i svenska, tyska, historia och geografi. Högre kompetens. Lön: kr. 1,500.

En lärarinnebefattning med undervisningsskyldighet i engelska, franska, historia och geografi. Högre kompetens. Lön 1,500 kr.

Läroanstalten är sex-klassig, står under Kungl. Läroverksöverstyrelsens inspektion och lämnar därmed rätt till tjänsteårsberäkning.

Platserna tillträdas vid början af höstterminen 1912. Till styrelsen ställda ansökningar böra före den 10 maj insändas till Fil. Lic. Sigurd Nilsson, under adress Malmerberget.

Tillkännagifvande.

Till en nyinrättad befattning såsom sköterska vid Stockholms stads hälsovårdsnämnds poliklinik å Södermalm äga husede kompetenta sökande att senast måndagen den 13 maj 1912 innan kl. 12 på dagen å hälsovårdsnämndens byrå i huset n:r 4 vid Vasagatan ingiwa sina till hälsovårdsnämnden ställda ansökningar.

Med befattningen är förenad en kontant aflöning af 1,000 kronor. Stockholm den 12 april 1912.

HÄLSOVÅRDSNÄMNDEN.

Befattningen som

Föreståndarinna

är ledig vid *Eskilstuna Elementarläroverk för flickor* att tillträdas med ingången af nästkommande läsår.

Undervisningsskyldighet (förslagsvis) i engelska och historia. Högre kompetens erforderlig. Aflöningsförmåner de i lag stadgade jämte bidrag till pensionsavgifter. Ansökningshandlingar, åtföljda af vederbörliga betyg (äfvén från läkare), insändas till läroverkets styrelse före den 15 maj.

Sjukgymnast

som tillika är kunnig förestå hushållet för bättre ungherre erhåller förmånlig plats i närheten af Stockholm.

Svar med betygsafskrifter, löneanspråk, uppgift å ålder och referenser märkt "Maj 1912 H.", Sv. Dagbl. exp., Stockholm, f. v. b.

Öfversköterskeplatser

vid Långbro sjukhus, Älfsjö. Lön: å orolig afdelning 660 kr. med 5 ålderstillägg å 120 kr., å lugn afd. 500 med 5 ålderstillägg å 100 kr. Öfversköterskelever antagas. Ansökan, med betyg, läkarebetyg, frejdebetyg och foto., insändes till Öfverläkaren.

3 å 4 sjuksköterskelever

antagas vid Vänersborgs Hospital och asyl. Förutsättningar: ålder 20-30 år, god folkskolebildning, god hälsa. Sökande torde helst personligen inställa sig samt föreläse frejdebetyg, läkarebetyg och betyg öfver vandel och innehafda tjänster. Aflöning 20 kr. i mån. och fritt vivre; efter ett års event. anställning som ordinarie med begynnelse-lön af 28 kr. i mån.

Öfverläkaren.

Hem.

Föreståndarinneplats för ett (mindre) barnhem ledig. Ansökningar sändas under adr. "Hem", Helsingborg p. r.

Ung, glad flicka

med icke allt för stora umgängesanspråk får anställning i barnlös disponentfamilj i större landsortsstad såsom hjälp och sällskap. Intresse för hemmets vård samt någon kunnighet i sömnad önskvärd. Jungfrur finnas. Svar med uppgift å lön, foto. och ref. till "God omvårdnad", Allm. Tidn.-kont., Gefle.

Anspråklös flicka

kunnig i enkel sjukvård, villig deltaga i husliga göromål, får plats 1 maj. Svar med foto. till "Anna", Borås p. r.

Vikarierande Lärarinna

i Musik o. sång vid Landskrona seminarium önskas för nästa läsår. Ansökn. snarast till Rektor.

Till privatskola

i Stockholms närhet önskas vik. från 1 maj. Sv. snarast till "Tre klasser", Postkont. Linnég., Sthlm.

Van kvinnlig Sjukgymnast

får nu genast eller 1 maj arbeta på landtegendom under 1 månad till 6 veckors tid. Edö pr Askersund.

För

Kvinnlig kemist

van vid mjölkundersökningar och därmed sammanhängande analyser finnes plats å laboratorium. Svar med uppgifter å föreg. verksamhet till märke "Bolag" under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Sjuksköterskekurs.

Vid Länslasarettet i Vänersborg börjar ny kurs för sjuksköterskelever nästa 1:sta okt. Fordringar bland annat minst 21 års ålder och elementarskolebildning. Kursen, som är 2-årig, omfattar såväl teoretisk som praktisk utbildning. Närmare upplysningar lämnas af öfversköterskan därstädes.

Bildad kvinna,

kontorsvan och med husmoders egenskaper erhåller varaktig anställning i Dalarne. Kännedom om skötsel af bättre pensionat, turists hotell eller dyl. önskvärd men ej alldeles nödvändig. Närmare meddelar grosshandl. Karl Jansson, Birger Jarls gatan 6, Stockholm, samt Syster Ingeborg Wallin, Länslasarettet, Vänersborg.

Maskinskrifverska,

stenograf samt kunnig i språk, erhåller genast plats i Maskinaffär i Stockholm. Svar märkt "Ferm" under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Som hjälp och sällskap

önskas en enkel och anspråklös flicka, helst från landet. Bör vara något kunnig i handarb. och sömnad samt enklare matlagning. Svar till "Landet", jämte betygsafskr. och foto. torde sändas till S. Gumælii Annonsbyrå, Göteborg f. v. b.

Ett verkligt barnkär

bildad flicka, anspråklös, fullt frisk och stark, får plats i tjänstemannafamilj att på egen hand sköta 3 barn 7-1 år samt deltaga i husliga göromål, såsom städning af barn- och sängkammare. Bör vara kunnig i sömnad. Familjemedlem. Platsen tillträdes 1 maj. Svar med foto. och lönepret. till "Brukstjänsteman", Bofors.

För

enkel, anspråklös flicka, som på egen hand kan sköta ett hem, finnes plats ledig nu eller 1 juni hos ensam herre, tjänsteman. Svar med uppgift och löneanspråk till "Sif.", Ingelstråde (Skåne).

**Bokföreläska och
Kassörska**

van vid göromålen å 1:a kl. hotellkontor, erhåller genast plats. Alder ej under 25 år. Uppgift å lönepretentioner och referenser emotses under märke: "Pålitlig bokföreläska", adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

**Sjuksköterske-
platsen**

vid Vänersborgs försörjningsinrättning är till ansökan ledig. Lön 500 kr. och allting fritt, 15 dagars semester. Sökande bör tillhöra eller vara meriterad att ingå i Sv. sjuksköterskornas allmänna pensionsförening. Ansökningshandlingar (med läkare- och prästbetyg) torde före den 2 maj insändas till Stadsläkaren, Vänersborg.

Undersköterskebefattningen

vid Östhammars lasarett blir ledig den första inst. maj. Lön 250 kr. pr år, eget rum, lyse, värme och tvätt samt fri kost. Ansökning torde snarast möjligt insändas till lasarettsläkaren.

För elev

af Rich. Andersson, som mot fritt vivre vill undervisa 2 nybörjare i pianospelning, finnes anställning mellan 1 juli och 15 aug. Fru M. Gri1, Godegård.

Plats finnes

under säsongen (15 juni-15 sept.) för: Exam. Massörska, Baderska, helst massagekunnig, Kokerska, skicklig i enklare och finare samt vegetarisk matlagning, Uppasserska för matsal samt Diskerska. Prima rek. fordras samt uppg. om lönepret. Svar till Månsta Brunns- och Badanstalt, (Jämtland). Postadr. A1-sta.

En bildad flicka

med ordningssinne kan mot fritt vivre få vara på landet i vacker trakt i Göteborgs närhet för att sköta hushållet för en dam, som för sin hälsas skull arbetar i trädgård. Tillfälle att tala engelska. Svar jämte foto. till "Box 12", Vara.

Sprid Veckotidningen DAGNY!

